

Nr 389.

Av herr **Lorichs**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 183, angående ny definitiv löneroglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m.

Uti den kungl. propositionen till 1917 års riksdag angående fögderiförvaltningens omorganisation upptogos såsom befattningshavare, inordnade i länsstyrelserna, även landsfogdarna. Dessa nya tjänstemän, som i vissa avseenden voro ämnade att ersätta kronofogdarna, ansågos nämligen komma att intaga en sådan ställning inom länen, att de borde räknas bland länsstyrelsens tjänstemän.

Genom en tillfällighet ha emellertid landsfogdarna i avlöningshänseende blivit inräknade bland fögderiförvaltningspersonalen, och de beröras sålunda icke av den löneroglering för befattningshavarna vid länsstyrelserna, som är föreslagen uti Kungl. Maj:ts föreliggande proposition nr 183.

På grund av de kompetensfordringar, som ställas på landsfogdarna, kunna dessa emellertid med fullt fog göra anspråk på att få sin lön reglerad på ett rättvist sätt samtidigt med övriga tjänstemän vid länsstyrelserna. Deras nu utgående löner motsvara icke de fordringar, som ställas på tjänsteinnehavarna. Landsfogdarna skola hava avlagt juridisk examen, vilken fordran ju ställes på alla befattningshavare vid länsstyrelserna, men de skola dessutom ha fullgjort viss domareverksamhet och därtill ha intyg om sex månaders tjänstgöring vid polisdomstol.

Utan orts- och ålderstillägg, men med tillfälliga lönetillägg, utgå nu avlöningar till en landsfogde med 5,900 kronor. Enligt den föreliggande kungl. propositionen är föreslaget, att begynnelselönen till länsassessor skall utgå med 7,620 kronor, alltså en skillnad på icke mindre än 1,720 kronor.

Detta stora missförhållande bleve väl till stor del avhjälpd genom den nya löneroglering för landsfogdarna, som väl snart måst föreläggas riksdagen, även om icke lönerna för dessa länsstyrelsens tjänstemän bleve i år reglerade samtidigt med övriga befattningshavare på samma stat. Men om en sådan löneroglering ställes i beroende av den tidpunkt, då Kungl. Maj:t hunnit besluta om, på vad sätt landsfiskalernas tjänsteåligganden och verksamhetsområden skola ordnas, så förflyter i varje fall en avsevärd tid, varunder nyss antydda

orättfärdiga förhållanden komma att råda. Då nu statsmakterna från början tänkt sig, att landsfogdarna skola inordnas i länsstyrelserna, och då den omständigheten, att de i avlöningsavseende hittills inrangerats bland fögderiförvaltningspersonalen, icke innebär någon förändring i deras tjänsteställning, så synes alla rimliga skäl tala för att de nu uppföras på länsstyrelsernas stat och få sin lön reglerad samtidigt med dessas övriga tjänstemän.

En viktig fråga uppstår emellertid då, nämligen hur en sådan löne reglering lämpligen bör ske. Vid övervägandet av den frågan måste tagas hänsyn dels till kompetensfordringarna, dels till befattningens sannolika egenskap av slut-tjänst eller övergångstjänst, dels naturligtvis även till de krav, som måste ställas på tjänsteinnehavaren i övrigt.

Vad beträffar kompetensfordringar, har jag redan härövan redogjort för dessa.

1924 års landsstatslönesakkunniga ha i sitt betänkande uttalat den förmodan, att landsfogdetjänsterna i regel bliva sluttjänster, men att möjlighet till befordran till högre tjänst inom länsstyrelserna förefunnes, enär att en del länsassessorstjänster möjligen skulle komma att rekryteras med innehavare av landsfogdebefattning. Detta förutsätter, att landsfogdarna alltjämt skulle sättas i lägre lönegrad än länsassessorerna.

Då nu assessorerna föreslås till placering i nuvarande lönegrad B 27, så skulle alltså, därest sakkunnigas förslag bleve av Kungl. Maj:t och riksdagen en gång antaget, landsfogdarna få stanna högst i lönegraden B 26. Detta skulle emellertid innebära en orättvisa och samtidigt utgöra ett försvarande moment vid besättandet av dessa viktiga tjänster med lämpliga innehavare.

Hur man än vrider och vänder på saken, kan man icke komma ifrån det faktum, att landsfogdetjänsterna komma att bliva sluttjänster. Den, som söker sig in på den banan, får göra sig beredd på att stanna i denna tjänst till pensionsåldern.

Det är då av synnerligen stor betydelse, att lönen tillmätas så högt, att den kan locka kompetenta sökande. Det kan väl utan vidare anses klart, att så icke skulle bliva förhållandet, om landsfogdarna i lönehänseende sattes efter länsassessorerna, vilka i regel ha utsikt till befordran till avdelningschefer inom länsstyrelserna. Att en landsfogde, trots sin formella kompetens, skulle bliva befordrad till avdelningschef, torde väl få anses, om icke uteslutet, dock ganska sällsynt.

Skulle en övergångsbefattning — assessorstjänsterna måste nämligen anses såsom sådana, även om de för en och annan innehavare bli sluttjänster — sättas i högre lönegrad än sluttjänst, så kommer därigenom en prägel av mindervärdighet att vidlåda sistnämnda befattning, det kan icke undvikas, även om tjänsten i fråga i viss mån hålles uppe genom högre kompetensfordringar för dess innehavare.

Det skulle även med visshet visa sig, att landsfogdetjänsterna bleve svåra att återbesätta, då nuvarande tjänsteinnehavare, som i många fall äro f. d.

kronofogdar, och vilka därigenom åtnjuta något högre inkomster än de landsfogdar, som icke förut haft förstnämnda befattning, av en eller annan anledning avgå.

Då man överväger, i vilken lönegrad landsfogdarna böra placeras, måste hänsyn tagas även till rent personliga egenskaper, egenskaper, som göra honom lämplig för tjänsten. Detta är av vikt vid alla befattningar, men synnerligen, då det gäller personer med polismyndighet, och allra viktigast, då det är fråga om chefer för ett helt läns polismän. Den formella kompetensen är icke tillräcklig därvidlag. Vid behandlingen av 1917 års kungl. proposition om omorganisation av fögderiförvaltningen, sattes landsfogdarnas löner låga med tanke på att vederbörande skulle komma i åtnjutande av sportelinkomster. Detta förmodande har visat sig felaktigt, så till vida att den egentliga sportelinkomst, som kunde komma ifråga, nämligen provision å exekutiva försäljningar utom residensstaden, visat sig ha blivit ganska ringa och i varje fall synnerligen ojämn.

Emellertid har i den föreliggande propositionen föreslagits, att alla sportler skola indragas till statsverket. Därigenom bortfaller all anledning att på grund av extra inkomster hålla landsfogdarnas löner på en låg nivå.

Utan tvivel vore det synnerligen rättvist, att landsfogdetjänsterna just på grund av tjänstens egenskap av sluttjänst i lönehänseende sattes något *högre* än assessorsbefattningarna. Detta även på den grund, att större kompetensfordringar ställas på landsfogdarna.

Det kan dessutom icke anses lämpligt, att en tjänsteinnehavare för sin utkomst måste lita till inkomster genom enskild verksamhet.

Undertecknad får fördenskull hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att uti avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsförvaltningen och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från den 1 juli 1925 under rubriken Landsstaten upptagas

Länsstyrelserna.

Landsfogde B 28

Stockholm den 1 april 1925.

L. L. Lorichs.

